

رام - بیست و نهم آذر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیست و نهم آذر

راست: ملک الشعراء بهار

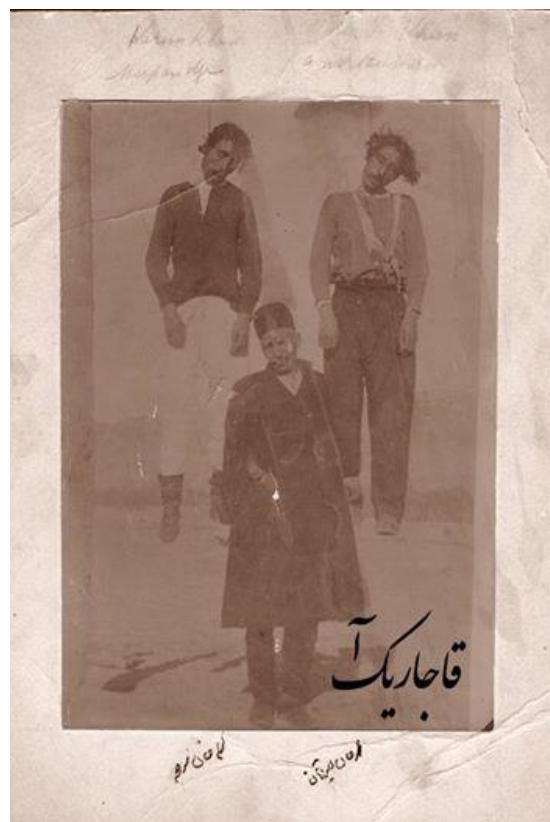
چپ: میرزا ملکم خان

روز پنجشنبه بیست و نهم آذرماه سال ۱۲۵۶ هجری خورشیدی میرزا ملکم خان نامه‌ای با عنوان «چه باید کرد» خطاب به ناصرالدین‌شاه نوشت و در آن پیشنهادهایی برای اصلاحات در ایران را ارائه داد. از جمله این که صد کرور وام از کشورهای اروپایی بگیرند و با آن صد مشاور زبده‌ی امور اقتصادی و سیاسی و صنعتی استخدام کنند و اینها زیر نظر ده وزیر ایرانی نوسازی را در جامعه‌ی ایرانی پیش ببرند. ناصرالدین‌شاه از دریافت این نامه چندان خوشنود نشد و گفت «بعدتر در حضور خودش خوانده شود، در ایران فهم نمی‌شود!»

روز چهارشنبه ۲۹ آذر سال ۱۲۷۲ هجری خورشیدی سید جمال‌الدین حسینی مویدالاسلام برای دومین روز پیاپی نخستین شماره از نشریه‌ی حبل‌المتین را با شمارگان پنج هزار چاپ کرد. این روزنامه در کشورهای مختلف خبرنگار داشت و طوری سامان داده شده بود که تا ده سال به طور رایگان پخش شود. این روزنامه به یکی از ارکان جریان مشروطه تبدیل شد و تا سی و هفت سال بعد منظم منتشر می‌شد.

روز شنبه ۲۹ آذر ۱۲۸۶ حسینقلی خان نظام‌السلطنه مافی به صدارت رسید، اما در منظم کردن امور ناکام ماند. چهار سال بعد در همین روز (۱۲۹۰) بین عده‌ای از سربازان روسی و مأمورین نظمیه در تبریز زد و خوردی روی داد که در نتیجه چندین پلیس به شهادت رسیدند. روسها همزمان با مجاهدان تبریز درگیر شدند که به یاری مأموران نظمیه آمده بودند و از دست‌درازی روسها جلوگیری می‌کردند. احمد کسروی که در این

روز در روستای حکم‌آور و دور از درگیری بود، چون محرم هم آغاز شده بود بر منبر مردم را بر روسها شوراند و کوشید با چند تنی تفنگ فراهم کرده به جنگجویان پیوندند. ولی جنگ چهار روز بیشتر به درازا نکشید و مجاهدان از شهر بیرون رفتند و روس‌ها بر تبریز چیره شدند و صمد خان از دشمنان دیرین مشروطه را بر شهر گماردند که خونهای زیادی از آزادیخواهان ریخت. با این همه در نهایت جنگاوران پشتیبان آزادی پیروز شدند و مشروطه در این سامان تثبیت شد. سه سال بعد (۱۲۹۳) در یکشنبه روزی ملک‌الشعرا بهار نخستین شماره از روزنامه‌ی نوبهار را در تهران به چاپ رساند که تا بیش از یک سال دیگر دوام یافت و ۱۰۸ شماره از آن منتشر شد.

(راست: جسد دو تن از آزادیخواهان تبریز به همراه یکی از مزدوران صمد خان (چپ))

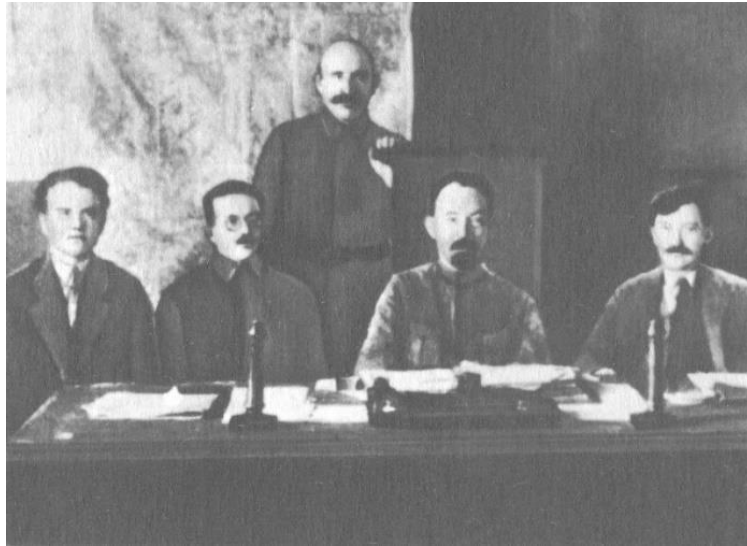
فتح رودس به دست سلطان سلیمان

دژ دورنشتین

وسپاسیان

اما در تاریخ جهان وضعیت این روز چنین بوده است: در سال ۶۹ میلادی وسپاسیان در رأس سپاهیان وارد رم شد و خود را امپراتور خواند. در ۵۷۱ هجری خورشیدی ریچارد اول شاه انگلستان که بیشتر با نام ریشارد شیردل شهرت دارد در راه بازگشت از سومین جنگهای صلیبی به دست لئوپولد پنجم شاه اتریش در دژ دورنشتین زندانی شد، در ۹۰۱ سلیمان باشکوه سلطان عثمانی پس از محاصره رودس این جزیره را فتح کرد و شهبازان مسیحی مستقر در آنجا که تسلیم شده بودند را آزاد کرد. ایشان به جزیره مالتا رفتند و سلسله‌ی شوالیه‌های مالتا را آنجا تاسیس کردند و در ۱۱۸۲ در نیواورلئان مراسمی برگزار شد و خریداری لوئیزیانا از فرانسویان به طور رسمی طی جشنی اعلام شد.

در ۱۲۳۹ کارولینای جنوبی اولین ایالتی بود که سعی کرد از ایالات متحده‌ی آمریکا مستقل شود، در ۱۲۹۴ آخرین سرباز استرالیایی پس از شکست متفقین در گالیپولی از این منطقه خارج شد، و در ۱۲۹۶ پلیس مخفی خونریز کمونیستی توسط لنین تاسیس شد و به اسم چکا شهرت یافت. شمار اعضای این سازمان تا چهار سال بعد به دویست هزار نفر رسید و سال بعد از آن به کاگ ب دگردیسی یافت. چکا در دوران پنج ساله‌ی فعالیت‌اش دست کم دویست و پنجاه هزار نفر را اعدام کرد و شماری بیش از این عده را زندانی و شکنجه کرد.

اعضای شورای رهبری چکا در ۱۳۰۰: از چپ به راست: یاکوف پترس، یوزف اونزلیخت، آبرام بلنکی (ایستاده)، فلیکس دزرژینسکی، ویاجسلاو منژینسکی

در چنین روزی به سال ۱۳۰۳ آدولف هیتلر که به خاطر اقدام به کودتا زندانی شده بود از قلعه‌ی لندزبرگ آزاد شد، در ۱۳۲۱ نیروی هوایی ژاپن شهر کلکته را که مرکز استقرار قوای استعماری انگلیسی بود بمباران کرد، و در ۱۳۷۴ ناتو ماموریت حفاظت از صلح را در بوسنی آغاز کرد. در این میان به سال ۱۳۷۳ گروهی از راهزنان یک محموله پول به ارزش ۲۶/۵ میلیون پوند را از بانک بلفاست در ایرلند شمالی به سرقت بردند.

راست: خریداری لوئیزیانا
چپ: زندان لندزبرگ

لوئیس کاررو بلانکو

برنارد کوشنر

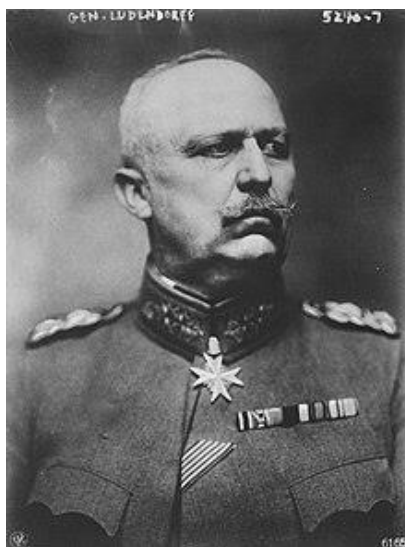

صحنه‌ای از «زندگی زیباست»

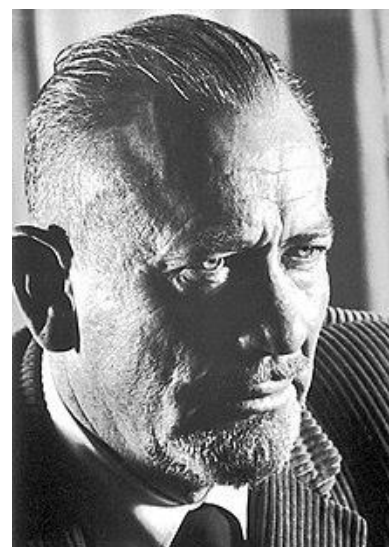
رخدادهای فرهنگی و فنی مهم این روز هم چنین بوده است: در ۱۳۲۵ اولین نسخه از فیلم «زندگی زیباست» که شهرت زیادی به دست آورد اکران شد، در ۱۳۳۰ نخستین نیروگاه هسته‌ای در آیداهو برق تولید کرد، در ۱۳۳۶ هواپیمای بوئینگ ۷۰۷ برای نخستین بار پرواز کرد، و در ۱۳۵۰ برنارد کوشنر و گروهی از خبرنگاران در پاریس سازمان پزشکان بدون مرز را تاسیس کردند. در ۱۳۵۲ دریاسالار لوئیس کاررو بلانکو که نخست وزیر اسپانیا بود در اثر بمبی که در خودرویی کار گذاشته بودند، در مادرید کشته شد. و در ۱۳۶۴ پاپ ژان پل دوم این روز را برای بزرگداشت روز جهانی جوان در نظر گرفت.

دیوید بوهم

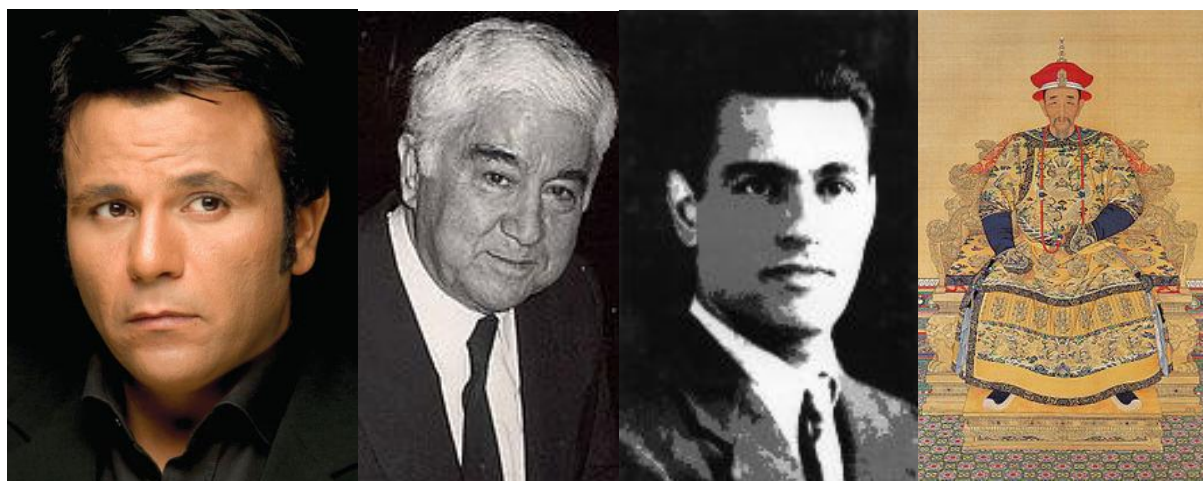

اریش لودندورف

جان اشتاین بک

این روز با درگذشت چند شخصیت فرهنگی در ایران مقارن بوده است. در سال ۱۳۰۶ حاج سید ابوالقاسم امامی امام جمعه‌ی سابق تهران درگذشت. او پسر امام جمعه‌ی پیشین تهران و داماد مظفرالدین شاه قاجار بود. هشت سال بعد (۱۳۱۴) در سحرگاه چنین روزی امروز در خارج شهر مشهد اسدی متولی آستان قدس به جرم همدستی با غوغاگران مسجد گوهرشاد تیرباران شد و جسدش را به صورت گمنام دفن کردند. در ۱۳۲۳ هم میرزا حسن رشديه بنیانگذار مدارس نوین ایران و در ۱۳۵۱ گلچین گیلانی شاعر درگذشتند. زادگان دیگر این روز عبارتند از عزیز نسین (۱۲۹۴)، دیوید بوهم فیزیکدان آمریکایی (۱۲۹۶) و محمد فؤاد خواننده و هنرپیشه‌ی مصری (۱۳۴۰). کانگ شی امپراتور چین (۱۱۰۱)، اریش لوندورف سپهسالار آلمانی (۱۳۱۶)، جان اشتاین‌بک (۱۳۴۷)، استانلی میلگرام روانشناس آمریکایی (۱۳۶۳) و کارل ساگان اخترفیزیکدان آمریکایی (۱۳۷۵) هم در این روز درگذشته‌اند.

محمد فؤاد

عزیز نسین

گلچین گیلانی

کانگ شی